

МАРОК
№ КВПЧ-953-14-20
дата 6.11.2019 г.

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ОМБУДСМАН
ИЗХ. № 04-242/5.11.19г.

ДО
Г-Н КРАСИМИР ВЕЛЧЕВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ПО
ВЕРОИЗПОВЕДАНИЯТА И
ПРАВТА НА ЧОВЕКА

ОТНОСНО: Отговор на писмо Ваш изх. № КВПЧ 853-14-20/04.11.2019 г., във връзка с обсъждане на законопроект за държавния бюджет за 2020 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ВЕЛЧЕВ,

В записка до Министерство на финансите, приложена към материалите за проекта на бюджет 2020 г., и актуализиране на бюджетната прогноза за 2021 и 2020 г. от 18.10.2019 г. подробно обосновахме необходимостта от допълнителни бюджетни средства, съобразени с разходите за ефективно и ефикасно изпълнение на дейността на институцията Омбудсман на Република България.

Представяме и на Вашето внимание основни приоритети в дейността на омбудсмана и очакваните резултати от нея:

- През 2018 г. броят на постъпилите в институцията жалби от граждани е 12 819 бр. За сравнение подадените жалби и сигнали за същия период на 2017 г. са 12 635 бр. или с 255 бр. по-малко. Налице е ръст от 2,02%. Възходящият тренд на нарастване броя на гражданите, обърнали се за съдействие към институцията на омбудсмана, се запазва и през 2019 г.

- От април 2019 г. институцията на омбудсмана на Република България е акредитирана с най-висок статут „А“ на ООН за правозащитен орган, с което получава възможността да участва и да изразява позиция в заседанията на всички комитети по правата на човека на ООН, както и в Съвета по правата на човека. Статут „А“ е свързан и с определени ангажименти за наблюдение на правата на човека, за изготвяне и представяне пред комитетите от ООН на доклади и становища, свързани с правата на човека. Например през пролетта на 2020 г. в Женева ще се проведе универсален периодичен преглед (UPR), на който Република България ще представи своя доклад и омбудсманът също е заявил участие. Статут „А“ е свързан не само с изразяване на становища и доклади, а и с отговаряне на въпроси, поставени от международни организации и комитетите към ООН, както и с участие в заседанията. В тази връзка броят на становищата, срещите и изказванията на омбудсмана в комитетите на ООН се увеличават значително.

Освен със защита на правата на човека, статут „А“ е свързан и с ангажименти на омбудсмана по насърчаване на правата на човека. Необходимо е провеждането на различни кампании за популяризиране на определени права, например правата на децата в училището срещу насилието, правото на образование, правата на хората с увреждания с оглед разяснение на нормативните актове, които отскоро влязоха в сила.

В този смисъл придобиването на статут „А“ е свързано с разширяване на дейността на омбудсмана, за което няма осигурен ресурс, както експертен, така и финансов. Поради липсата на горепосочените дейности до този момент не са назначавани експерти с компетентност в областта на международното право.

- Омбудсманът като защитник правата на хората с увреждания:
С изменението на Закона за хората с увреждания и в изпълнение на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания е създаден Съвет за наблюдение – орган за независим мониторинг. Съветът функционира ефективно от есента на 2019г. с приемане на правилник за неговата дейност. Съществена част от дейността на Съвета е изработването на оценка на действащото законодателство за правата на хората с увреждания и съответствието му с Конвенцията на ООН. При създаването на съвета не са предвидени средства за неговото функциониране и понастоящем той работи с наличните в бюджета на омбудсмана.

За да изпълнява омбудсманът ефективно дейността си в Съвета за наблюдение като администриращ орган, е необходимо да се повиши капацитетът на институцията, така че да осъществява функциите на орган по независим мониторинг. За осъществяване на тази дейност

са необходими допълнителни финансови средства, още повече, че омбудсманът и Комисията за защита от дискриминация администрират дейността на Съвета за наблюдение на ротационен принцип – на всеки две години.

- Омбудсманът като наблюдател на изпълнението на принудителните административни мерки по чл. 39а, ал. 1, т. 2 (принудително отвеждане до границата на Република България) и т. 3 (експулсиране) от Закона за чужденците. Необходимо е осъществяване на наблюдение на всички етапи на принудителното извеждане, включително на подготовката процеса на връщането и преди заминаването на лицата, процедури по време на полет, и или друго транспортно средство, възможен транзит, пристигане и предаване на лицата в страните им на произход. За изпълнение на тази дейност не са предвидени допълнителни финансови средства.

- Омбудсманът като защитник на правата на човека в местата за лишаване от свобода:

Комитетът за предотвратяване на изтезанията към Съвета на Европа неколkokратно прикани българските власти да се съобразят с насоките на Подкомитета по предотвратяване на изтезанията към ООН, като гарантират, че на Националния превантивен механизъм /НПМ/ са отпуснати достатъчно ресурси, за да се осъществи ефективното му функциониране. Стабилизирането на българския НПМ би позволило извършването на регулярни и непредизвестени проверки на полицейските следствени арести в страната, за гарантиране правата на лишените от свобода. За изпълнение на тази дейност не е предвиден допълнителен финансов ресурс.

Други основни приоритети от дейността на омбудсмана са :

- Защитник на правата на децата;
- Защитник на правото на здравеопазване;
- Защитник правата в образованието;
- Защитник правото на собственост;
- Защитник за опазване на околната среда и общественото здраве;
- Защитник на социалните права на гражданите;
- Защитник правата на потребителите.

Изразяваме становище, че за да осъществим основните цели на институцията на омбудсмана, както и допълнителните ангажменти и отговорности пред международни органи, са необходими допълнителни бюджетни средства и повишаване на експертния капацитет на институцията със специалисти по международно право,

с каквито понастоящем институцията не разполага, както и за изпълнение на цялостната дейност в условия на адекватен технически, висококвалифициран човешки и оптимален финансов ресурс, при минимум риск за съществени пропуски.

В случай, че на институцията се предостави подходящ държавен сграден фонд, биха се спестили част от средствата за издръжка.

С така направените бележки относно необходимостта от допълнителен финансов и човешки ресурс, изразяваме подкрепа по принцип за законопроекта за държавния бюджет на Република България за 2020 г.

ДОЦ. Д-Р ДИАНА КОВАЧЕВА
ОМБУДСМАН
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

